

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiaz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábon pett
soronként 5 kr-ával
számítotnak.

Mandátum-betegség.

Debreczen, november 11.

(T.) Az ország csendes. A választási izgalmak lecsillapultak. Annak a nagy elkeseredésnek, a melyről annyit lehet olvasni az ellenzéki lapokban, nyoma sincs, legfeljebb néhány bukott ellenzéki jelölt fantáziájában. Az eredmény fölött mindenki megnyugodott, még azok is, akik nem számítják magukat a diadalmas szabadelvűpárt hívei közé.

Ismételjük: elkeseredés és elégtelenség csak néhány bukott ellenzéki jelölt fantáziájában van. Ezek az urak tényleg el vannak keseredve s ha nem is hiszik, legalább szeretnék, ha az ország hangulata az ő hangulatukhoz alkalmazkodnék. Ha nem megy magától, megpróbálják egy kis agitációval nyugalmából kizavarni az izgalmakban kifáradt polgárokat.

Nevetséges komédia az, egy elkeseredett ember okvetetlenkedése, a mit Ugron tervez. Agitációt akar indítani az országban maga és pártja mellett; az urnáknál, mint legfelsőbb fórumnál hozott sujtó ítéletet meg akarja fellebbezni. Kihez? Az erre egyedül hivatott választók nincsenek abban a helyzetben, hogy egyhamar megkorrigálják ezt az ítéletet; a nem választók szava pedig éppen annyit ér, mint az Ugron parlamenten kívüli pártja.

Mit akar hát Ugron? Választások után kortes utra menni, egyszerűen nevetséges, eső után köpönyeg. Azt hiszik, Ugron és az ő kimaradt párthívei maguk sem tudják, hogy mit akarnak. Nem tudnak és nem éreznek egyebet, mint a választásoknál őket ért esufos vereség kudarcát, ez forralja a vérüket. Hogy ők, akik annyit tomboltak és lármáztak a parlamentben, most arra legyenek kárhóztatva, hogy hallgassanak? Csak azért sem! Ha nem lehet lármázni, gunyolódni és szidalmazni a parlamenten belül, majd találnak ők maguknak hálásabb publikumot a parlamenten kívül. Ugron majd kívülről fog polemizálni a miniszterelnökkel, csak hogy a miniszterelnök nem fog neki válaszolni onnan belülről!

Ez a tombolás, előreláthatólag, sem az ő, sem az ország sorsán nem fog lendíteni; de az Ugronnak mindegy. Ő csak a szive keserűségén akar vele könnyíteni s a temperamentumának szolgálni, a mely megköveteli, hogy kiháborogja magát. Tartozik vele az egészségének és izlésének is, hogy napjában legalább egyszer lehordja a kormányt isten igazában. Hogy hol? — az mindegy, a fődolog, hogy könnyítsen a szive terhén.

Egyszóval Ugronon egész vehemenciával kiütött az a nyavalya, a mit egy igen szellemes

ujságírónk mandátum-betegségnek keresztelt el. Ugy látszik, hogy ennek a betegségnek nem mindenkinél egyformák a tünetei, de a betegség oka egy: a mandátumtalanság s az a fixa idea, hogy a parlament ő nélkülök s ők a parlament nélkül el sem képzelhetők. A betegség tüneteinel a temperamentum a mérvadó. Szegény Németh Albert, pld. mikor kibuktatták a parlamentből, nem dühöngött, országháborító gondolatok nem fogamzóttak meg agyában, hanem elvonult a világtól, mint egy sebzett vad a rengetegnek legmegközelíthetlenebb ürességébe — meghalni. Nem vádolt, nem szidalmazott senkit, de nem tudott ellenni a parlament nélkül, a melyhez egész multja s egész gondolatvilága kapcsolta.

Németh Albert igen jó izlésű, européer volt, aki egyáltalán nem tudott megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy ma szarvasgomba pástétomot egyék, holnap meg puliszkát. Ugron Gábor egész más izlésű s más temperamentumu ember. Az ő gyomra nem válogatós. Neki mindegy akár az uteza gyerkőczei, vén asszonyok és kofák előtt kell szaftos hazafiságáról tanuságot tennie, akár a parlament porondján, az ország értelmiségének elite-je előtt a szabályszerű tornát megvívnia.

Hát jól van, — legyen neki az ő izlése és betegsége szerint. Reméljük, hogy csakhamar ki-

T Á R C Z A.

Választások után.

Hegedűszó hangzik széltibe, hosszába,
Magyar Miska mulat most a falujába.
Ma adta el jó apjáról maradtat.
Magyar Miska ej, haj, mulathat, mulathat!

Gondja a jövőre? Minek volna? — Nincsen.
A ki ma is busul, egy csöpp esze sincsen.
Gondja a jövőre? Mikor a ma „ünnepe”...
Tegyék be az ajtót, kik utána jönnek!

Száz üveg bor mellé száz gyertya a czégér,
Fizeti a szomszéd s csak — az örökségér!
Hegedűszó, lagzi, széltibe hosszába...
Mulatnak a Magyar Miska falujába!

Csak egy szegény asszony, kint a faluvégen,
Düledező házban, talpig szegénységben,
Egy kicsi bölcsőnek fölébe hajolva:
Néz merevő szemmel, az üres jövőbe,
A jövő napokba!!

Szabolcska Mihály.

Aper Agras.

(Elbeszélés.)

— Irta: Galánffy Lajos. —

(Folytatás és vége.)

A palánt levelei csakugyan hasonlítottak a murek leveleihez, aanyiban mégis elütött a közönséges murektól, hogy ennek erőteljesebb szárai voltak, levélzete magasabban kezdődő és csipkézettebb volt.

Ugy nézett ki, mintegy kisebb szerű „Ahuja orientális”.

Nagynéném — a mama — valahányszor ezt a braziliai virágot látta, mindég olyan furcsán üngetett, hugooskám barátnéi is kétkedőleg rázták fejcséküket. Erre aztán az volt a válasz, „csak ti várjátok! legyetek türelemmel! Összel jöjjetek megnézni virágaimat, mikor Friczikém itthon lesz és akkor bírálgassatok!

— Szeptember végével hazaérkezett Friczi.

A boldog viszontlátást megünneplen-

dők, hugooskám egybehivta menyecske és és leány ismerőseit.

Én is a városban voltam, de nevetem kifelejtették a lisztából s otthon cseppentem.

E helyen panaszlomel a nyájas olvasónak, hogy elestem a sok jó cremetől, habos kávétól, puszerlikttől, égetett mandula rudacsoktól, pedig majd meghalok ezekért, ugy szeretem, ugy kedvelem az e fajta nyalánkságokat.

Másnap megtudtam, hogy a társaság együtt volt már, midőn Friczi megérkezett. A kocsi robajra vőlegénye elébe sietett a menyasszony s annak tárt karjaiba omlott. Hányszor esókölták, ölelték meg egymást, az ide nem tartozik, elég az hozzá: hugooskám kipirult arczezal lépett vőlegénye karján a szobába.

A gazdag uzsonna után az egész társaság a kertbe sétált.

— Maga csunya! maga ros ember! — kezdte meg a szót a menyasszony — nem is kérde, hogy néznek ki a virágok, pedig milyen gondal ápoltam őket. Nézze

gyógyul belőle. Hiszen ha meg lehet szokni az arzénikumot, meg lehet szokni a mandátumtalanságot is, kivált egy olyan urnak, a kinek lelkiülete nem a gyöngédség selyméből van szöve.

De hát a kérdés lényege nem is az, hogy a mandátum-betegség a mai akut stádiumában hogyan fog megnyilatkozni, hogy fog-e Ugron a parlamenten kívül valami országháborító akeziót indítani, — mert ez a tegnapi párthatározat után nem kétséges — hanem az, hogy lesz-e ennek az akezióknak valami kézzel fogható eredménye? Fog-e reagálni az ország arra az elkeseredésre, a melyet Ugron csak maga érez, de a melyet az egész világon általánosítani szeretne? És végül: alkalmas-e ez az idő arra, hogy egy ilyen akeziót a siker reményével megindítani lehessen?

Mert kettőn áll a vásár. Ugron hiába akar lázítani, ha a publikumban nincs hajlandóság a lázadásra. És ma nincs.

Hiába akarja a maga dühének és keserűségének osztályosáivá tenni a választó és nem választó közönséget, mikor annak semmi oka dühöngeni és keseregni. Miért fájjon neki az Ugron feje? Mi közük nekik az ő sértett hiuságához?

Az ország kimerült, a választási izgalmak után pihenni akar. Ugron csakhamar be fogja látni, hogy hasztalan rázogatója azt a közvéleményt, mert az a füle bojtját sem mozditja rá.

És aztán mért is mozgatná? Azért, mert Ugron Gábor és néhány párthive mandátum-betegségben szenved? — Nevetséges. Különb emberek is kibuktak már a parlamentből, mint Ugron s

azért tovább forgott a világ, mintha semmi sem történt volna.

Hiába szeretné mesterségesen napirenden tartani — higgye meg Ugron Gábor — az ország közvéleménye már rég napirendre tért az ön és társai megérdemelt bukása fölött. De ön azért lázithat és izgathat tetszése szerint, csak aztán a mulatságnak ne legyen sirás, vagy a mi még ennél is szomorubb: nevetség a vége.

— **A pártok a fuzió óta.** Érdekesnek tarjuk közölni, hogy a képviselőház pártjai az egyes választásokból mily számarányban kerültek ki. A szabadelvű párt a fuzió óta a legutóbbi választásoknál nyert legtöbb mandátumot. A mérsékelt ellenzék, vagyis a nemzetipárt 1892-ben volt legerősebb, noha előde, az egyesült ellenzék 1878 bantöbb mandátumot kapott. Leggyöngébb a párt az idén. A függetlenségiék 1875 óta nem voltak oly gyöngék, mint az idén. Kulminált a párt 1892 ben. A részletes statisztika ez:

1875-ben: Szabadelvűpárti 333. Konzervatív 22. Függetlenségi 37. Nemzetiségi 26

1878-ban: Szabadelvű-párti 242. Egyesült ellenzéki 55. Függetlenségi 72. Pártonkivüli 16. Nemzetiségi 7.

1881-ben: Szabadelvű 235. Mérsékelt ellenzéki 58. Függetlenségi 89. Nemzetiségi 17. Pártonkivüli 14.

1884-ben: Szabadelvű 227. Mérsékelt ellenzéki 59. Függetlenségi 76. Nemzetiségi 17. Pártonkivüli 10. Antiszemita 17.

1887-ben: Szabadelvű 259. Mérsékelt ellenzéki 46. Függetlenségi 81. Nemzetiségi 7. Pártonkivüli 8. Antiszemita 11.

1892-ben: Szabadelvű (a szászokkal) 236. Nemzetipárti 66. Függetlenségi (Ugron-és Irányi-párt együtt) 102. Nemzetiségi 0. Pártonkivüli 9.

1896-ban: Szabadelvű 276. Nemzetipárti 33. Függetlenségi (együtt) 60. Pártonkivüli 10. Nemzetiségi 1. Néppárti 19. Pótlás új választás lesz 15 kerületben.

— **Belföldi hírek.** (A kvóta.) A „Budapesti Tudósító“ fel van hatalmazva

annak kijelentésére, hogy mindazok, a miket a bécsi „Reichswehr“ a kvóta kérdéssről írott cikkében a magyar kormány álláspontjáról, vagy szándékáról közöl, teljesen alaptalan koholmányok. — (Belépés a nemzeti pártba.) Péchy Tamás, a képviselőház volt elnöke és Ragályi Lajos országos képviselők beléptek a nemzeti pártba. — (Bomlik az Ugronfrakció.) Egész pozitív alakban lép föl az a hír, hogy Ugron Gábornak a parlamentbe bválasztott csekély számu hiveiből hárman átléptek a Kossuth pártba. Ezek: Meszlényi Lajos, Nagy Gyula és Szluha István. Ha ez így halad, Ugron a pártjával nemsokára csakugyan teljesen a parlamenten kívül fogja kifejthetni politikai akezióját.

Tanügy.

* **Közoktatási tanács.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ujonnan szervezett országos közoktatási tanács tagjává a következőket nevezte ki: Balogh Péter szolnoki főgymn. tanárt, Bartoniek Gézát, a budapesti Eötvös-kollégium igazgatóját, Bánóczy József budapesti izr. tanítóképzőintézeti igazgatót, Bogdy Samu budapesti felső kereskedelmi iskolai tanárt, Capesius István nagy-szebeni ág. ev. tanítóképzőintézeti tanárt, Cherven Flóris budapesti áll. főgimnáziumi igazgatót, Dezső Lajos sáros-pataki állami elemi iskolai tanítóképzőintézeti tanárt, Dóczy Imre debreczeni ev. ref. kollégiumi igazgatót, dr. Dollinger Gyula egyetemi rendkívüli tanárt, Fenyvessy Ferenc országgyűlési képviselőt, Fölser István budapesti műegyetemi tanárt, Fröhlich Izidor budapesti egyet. rendes tanárt, Gyulai Béla székesfővárosi községi polgári leányiskolai igazgatót, Gyertyánffy István budapesti polgári iskolai képzőintézeti igazgatót, György Aladár orsz. statisztikai hivatali beltagot, Hegedüs Károly budapesti áll. ipariskolai és technológiai muzeumi főigazgatót, Illosvay Lajos budapesti műegyetemi tanárt, Inezedy Dénes zircz-egyházkereszti áldozár pécsi főgymn. igazgatót, Kapy Gyula soproni ág. ev. tanítóképzőintézeti igazgatót, Keleti Gusztáv orsz. mintarajziskolai igazgatót, Kiss Aron budapesti állami tanítóképzőintézeti igazgatót, Komlóssy Ferenc kanonok orsz. gyűlési képviselőt, Kovács János budapesti áll. polg. tanképzőintézeti tanárt, Lanczy Gyula budapesti

csak milyen szépek, milyen üdék, eltakartam töveiket utasítása szerint, hanem a virágszárak, azok nem mutatkoznak, pedig ön azt ígérte, hogy őszre szép virágai lesznek.

— Egyetlen! szolt a völegény, nem is lesz azon virág, mert ez a növény a tövébe nő.

— A tövébe?!

— Persze, hogy a tövébe!

E szavak után lehajlott a völegény a virágokhoz, marokra fog azokból egy példányt s felrántja a földből.

Uram fia! egy hatalmas sárga répa került elő az agyagos fedelű házikóból, egy olyan szép példány, mely elég lett volna egy füzetre.

Tableux!

Volt erre kacaj, nevetés, hanem a vége az mégis nagyon szomorú lett.

A menyasszony faképnél hagyta völegényét, bezárkózott szobájába s Friczike esdeklésére göresös fuldoklás között jelentette ki az ajtón keresztül, hogy „el-mehet!“

A völegénynek újabb kérelmére a zokogó menyasszony kidugta az ajtónyláson a . . . jeggyűrűt.

Egy ideig dadogott, mentegetőzött Friczi a mama előtt is, de bizony a mama oda se hederített az égből kidobott völegénynek, hallgatásával ő is uti-laput kötött a talpára.

Mikor aztán belátta Friczi, hogy itt hiába az esdeklés, rimánkodás, szedte-vette sátorfáját és elsompolygott.

Friczi után a társaság is csakhamar széteszlott. Mindnyájan helyeselték a menyasszony maga tartását.

— Én is így gondolkoztam, mikor nekem ezt a kis történetkét elmeselték...

Harmadnapra szent volt a béke.

Az esküvő egész csendben csakhamar megtörtént s a boldog pár még az nap elutazott a menyasszony falusi birtokára.

Az esküvő után csakhamar elfeledték a történeteket.

*

A mult nyáron N...ben jártam, ott beszélte el nekem unoka hugom egyik leánykori barátnéja, egy szeretetre méltó aranyos menyecske az „Aper Agras“ további történetét: hogy az Erfurti virágmag küldésnek nem volt más czélja, mint kiábrándítani unokahugomat a nagy virágkertészkedésből, ki e miatt egyéb házi teendőit elhanyagolta s oda terelni őt, hogy a derék leánykából jó háziasszony legyen, a ki mindenek felett első teendőjének ismerje azon kört betölteni, mely reá a közel jövőben vár s hogy csak ezek után vegyen magának időt regényolvasásra, kanári madár etetésre, virágok ápolására...kertészkedésre.

Friczi sógor ezt is elérte.

Azt is hallottam, hogy hugoeskám valódi „helyre asszonyka“ lett, gondos, takarékos, mindenek felett pedig mintaképe a jó anyának.

No, még ez is a tetejébe.

Virágos kertje most is szép, vete-ményes kertjének pedig párja nincsen a

ny. rendes egyet. tanárt, Lád Károly székesfővárosi községi polgári iskolai igazgatót, Lipthay Sándor budapesti műegyet. rendes tanárt, Nagy Ernő nagyváradi jogakadémiai tanárt, Névy László budapesti felső kereskedelmi iskolai igazgatót, Novák Lajos budapesti áldozár-hittanárt, Orbók Mór kolozsvári állami tanítóképzőintézeti igazgatót, Pál István erdélyi r. kath. statusi előadó-kanonokot, Pásthay Károly kecskeméti elemi és polgári leányiskolai igazgatót, Papp Géza orszgy. képviselőt, Paszlavszky József budapesti áll. főreáliskolai igazgatót, Péterfy Sándor budapesti nyug. tanítóképzőintézeti tanárt, Popovics Istvánt, a budapesti Tökölyanum igazgatóját, Rombauer Emil brassói állami főreáliskolai igazgatót, Schmidt Ágoston budapesti kegyesrendi tanárt, Schwarz Gyula budapesti nyilv. r. egyet. tanárt, Simonyi Zsigmond bpesti egyet. ny. r. tanárt, Sretvizer Lajos budapesti községi elemi iskolai igazgatótanítót, Stöhr Szilárd kassai prémontrei kanonokrendi áldozárt, főgimnáziumi igazgatót, Szamosi János kolozsvári ny. r. tud. egyetemi tanárt, Szász Károly ev. ref. püspököt, Téglás Gábor dévai állami főreáliskolai igazgatót, gróf Teleki Sándor országgyűlési képviselőt, Vécsy Tamás budapesti tudományos egyetemi tanárt, Volf György budapesti állami gyakorló főgimnáziumi igazgatót, Zichy Antal főrendiházi tagot és Zoltvány Irén pannonhalmi szentbenedekrendi áldozárt, tanárképzőintézeti igazgatót.

* **A középiskolai tanterv revíziója.** Megírtuk, hogy Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívta az országos közoktatási tanácsot arra, hogy a középiskolai tantervek revízióját, melyet a régi tanács soknemű egyéb elfoglaltsága miatt már nem végezhetett el, mielőbb vegye tárgyalás alá. A tantervek revíziójánál az a czél lebegett a miniszter előtt, hogy addig is, míg az egész közoktatás gyökeres reformját törvényhozási uton megalkothatja — a mi a dolog természete szerint hosszabb időt vesz igénybe — egyelőre rendeleti uton javíthassa meg középiskolai oktatásunkat, amennyire a törvény keretén belül lehetséges. Mint a Bud. Tud. értesül, a miniszter legközelebb kibocsátandó leiratban arra is fel fogja hívni a tanácsot, hogy a fent említett revízió mellett tanulmányozza és készítse elő a két nemű középiskola (gimnázium és reáliskola) által adott különböző képesítések össz-

megyében, de a sárga répa sohasem kerül asztalára.

*

Az „Aper Agras“ latinul kiejtve e két szót, mitsem jelent, visszafelé — magyarul olvasva — s az első és második szónak második betűjét ékeztve „Sárga répa“ elbeszélésem czime.

Az ördögös Friczi sógorának ez is boldogságot hozott.

* * *

Friczi sógor! olvassa el feleségének ezt a kis történetet s ha kedves élete párja még ezek után is megmarad ama szándékánál, hogy meginvitál a jövő karácsonyi ünnepekre, hát én kijelentem: hogy elmegyek és — viszek önöknek ajándékba — három szem brazíliai „Aper Agras“ magot.

Jó lesz! ? . . .

hangba hozatalát is. E szerint nem felel meg a tényállásnak az a nézet, mintha a miniszter az egységes iskola kérdésével nem foglalkoznék.

Irodalom Művészet.

* **Forgószeiben.** Irta: Déri Gyula. A fenti czim alatt egy tárcagyűjtemény jelent meg a napokban. Déri Gyula a Debreczeni Ellenőrnél kezdte meg írói munkáját s mint maga írja nekünk, mindig kedvesen emlékezik meg azon időkre, melyekben összeköttetésben állt lapunkkal. Azonban nemesak ez a körülmény indít bennünket e legjobb munkájának ismertetésére, hanem az is, hogy előttünk fekszik tárcagyűjteménye, melynek kiadásával újból gyarapította érdemeit. Déri Gyula neve nem ismeretlen azok előtt, kik a szép és jó olvasmányokt szeretik, vervével, rutinnal és műgonddal vannak az ő munkái megírva. Nemes szív, jó lélek, az emberi élet igaz ismerője s az eszmék embere írhat csak ilyen szép dolgokat. A kötet nyolcz novellájának gyöngye: *Az orvos és a fejedelem* cz. elbeszélés, melynek alapja megtörtént valóság. De ami az egész munkának kiváló becsét ad, a tőről metszett magyar stílus, milyennel manapság csak ritkán találkozunk. Mert valljuk meg az igazat, hogy a belletrisztika újabb termékei jobbára üzletszerűen íródnak. Nem így a Déri Gyula könyve, melyen meglátszik a gyakorlott kéz és az, hogy ő ihletetten ír, de csak akkor, midőn erre kedve és eszméi vannak. Neki nem kenyérkereset a novellairás, hanem benső, az agy és szív harmonikus együttgondolkodásának és együttérzésének szükséglete. Eppen azért tárczái kerekdedek, lélektanilag megokoltak és hősei természetesen. Ezen jeles tulajdonságainál fogva melegen ajánljuk a különben is díszes kiállítású jó könyvet olvasóink figyelmébe. A szép esontképpel ellátott muakát a budapesti Singer és Wolfner czég adta ki, mely elismerésre méltó jóakarattal segíti íróinkat műveik kiadására. Ara 3 korona.

Színház.

(P.) Tegnap Sardounak „Fedora“ czimű színműve adatott színházunkban szép számu közönség előtt.

Komjáthiné Teréz (Romazoff Fedora) a komoly muzsa méltó felkentje, meg-rázó drámai erővel alakította a csodálatos kedélyű s jellemű orosz nőt. Mert Romazoff Fedora csodálatos jellem. Egyik pillanatban szenvedélyes szerelemre ragadják indulatai. És gyűlöletének s szerelmének tárgya egy ugyanazon férfi. A gyűlölet és boszu viharzik át lelkén, midőn a körülmények behatása alatt azt férje gyilkosának tartja s már a másik perczben a szerelem édes érzete dereng át szívében, mikor őt ártatlannak hiszi.

Midőn annak vallomásából megtudja, hogy a gyilkos csakugyan ő — boszut liheg keble s hideg vérral veszi a tőrt, hogy őt nyomorultul elvesztitse. Már-már lecsap a boszu villáma, midőn megtudja, hogy ez nem közönséges politikai gyilkosság volt, hanem egy nőcsábító büntetése. Szerelme megbocsát a gyilkosnak s megmenti őt jóhírneve árán is a gyalázatos haláltól.

Komjáthiné mély tanulmányával s fenséges drámai erővel állította elénk a változó indulatok uralma alatt álló nőt, kit egyik perczben bosszútól lihegő kebellel, másik perczben szerelemtől olvadozva láttunk. A harmadik felvonás vég-jelenete, valamint a 4-ik felvonás záró jelenete volt játékának fénypontja. Ezekben tárult elénk az ő művészetének igazi nagysága, mert ellenállhatlan erővel ragadott bennünket magával s érezni kény-

szertett mindazon fájdalmat, melyet ő átértett. Hálás elismeréssel adózunk azon kiváló műélvezetért, melyet nyújtott s a sürün felhangzott taps és kihívás csak gyengén adhatta vissza azt a hődotatot, mely mindnyájunk szívét eltöltötte.

Komjáthy (Ipanoff Lőrincz) méltó partnere volt nevének. Ő is azok közé a művészek közé tartozik, a kik láthatólag nem keresik a külső hatást s épen azért szerenésések mindég eltalálni azt a hangot, mely szívhez szól, mert egyszerű és őszinte. Olykor szemére vetik, hogy patetikus hangokat használ, pedig ő csak a fájdalom kitörésénél, az erősebb indulat rohamoknál lép ki az egyszerűség keretéből. A mikor az a hang teljesen indokolt, mert a nélkül az egész jelenet színtelen lenne. S még kitöréseiben is a művészi finom érzék nyilatkozik meg. Nem kiált falrengető hangokon, — pedig hatalmas organuma volna hozzá, hanem beszél a háborgó indulatok hangján. Szóval *Komjáthy* egy komoly, tudatos, előkelő művész, a kit hallgatni már magában véve is élvezet.

Az ő Ipanoffja tökéletes alkotás, melynél jobbat józan felfogással nem ki-vánhatunk.

Sok megérdemelt tapsban és kihi-vásban részesült.

Benedek (Siriex) kiváló jó alakítást nyújtott, melyet tőle már megszoktunk látni.

A darabban előforduló többi szerepek kisebb jelentőséggel bírnak s így azokra felesleges kiterjeszkednünk, csak felemlítjük, hogy mindeniknek a személyesítője közmegelegedésre működött s így az első adás igen jó volt.

* **Szinigazgatók a mérlegen.** A nagyváradi szinkör, az az egyszerű fabódé, a vidék legelső szinigazgatóinak képezi vágyai netovábbját.

Van is okuk reá. Nagyvárad intelligens, nagy közönsége nyáron színházlátogatás tekintetében a fővárosi után következik.

Lehet, hogy befolyással van erre az a körülmény is, hogy Nagyváradnak téli színháza nincs, de talán hogy ha állandó színház volna is ott, a színházlátogatás aránya még abban az esetben sem sokat változnék.

Mikor nálunk az állandó színházról van szó, a legkompetensebbek azonnal kifejezik kétségeiket, míg ott, mint általános szükséglet sürgetik. Nálunk tulnyomó a gazdálkodó elem, ami természetesen nagyban befolyásolja a nyári színház existenciáját, míg ott a viszonyok mások.

Megindult hát már most a legjobb nyári állomás iránt a direktorok versengése. A Nagyvárad cz. lap következő sorrendben és érvekkel szól a pályázókról:

Legelőnebb a kritizálás a habituék ifju és öreg-ifju gárdájában, hol a primadonna kérdés a döntő.

— *Komjáthy* a debreczeni czivisek szindirektora a legkitünőbb hangu, bájos primadonnát Ruzsinszkyt hozza.

— Megyeri a legfiatalabb művésznő-jelöltekkel rendelkezik.

— A művésznők, pláne a primadonnák mindig örök ifjak voltak, azok lesznek a jövőben is. Az áldozatkész Leszkaynál a legnagyobb választék van.

A különböző oldalról felhangzó érvek:

— Az érzékeny szívi nagymamák Konyáthystáknak csapnak fel, mint a ki a puritán czivis Rómából a legerkölesőbb repertoírral jöhet.

— A fiatal lányok Megyeri mellett szállnak sikra, — az ő gárdája csupa férfierőkből áll.

— A tüzvéri ifjuság Leszkayt követeli vissza ugyanazon indokból, mint a színházi habituék egyrésze.

Az eredmény iránt általános az érdeklődés.

* **Nyári szinkör és a színészet állandósítása.** Egyik-másik helyi ujság egy régóta vajdó kérdés megoldásának teljes biztosítékául üdvözlő Komjáthy János színigazgatónk tettekre sarkaló erős becsapását, különösen pedig azt a legujabb sikerét, a melyet legközelebb tett fővárosi utja alkalmával az országos színügyek előadóinál, ide haza pedig vállalkozó szellemű fiatal építésznel ért el. Amazok a hír szerint határozottan kijelentették Komjáthy előtt, hogy a vidéki színházaknak megszavazott állami segélyből a lehető legnagyobb szubvencióra számíthat a debreczeni színház azon föltétel mellett, — ha a budapesti királyi opera ház szolgálatába szegődven előkészítő iskolául vállalkozik gyakorlatra utasított operai új csillagok számára. Föltételek közé tartozik még a színészet állandósítása is Debreczenben. Ez utóbbi cél keresztülviteléhez állami segélyen kívül, amely körülbelül évi 5000 forint lenne, mulhatatlanul szükséges *nyári szinkör* is. Komjáthy ennek felépítéséhez vállalkozót is kapott már, aki hajlandó ezirkuszszá átalakítható tágas szinkört építeni s azt bizonyos bér mellett a színigazgatónak átengedni. — Amily örömmel fogadjuk az állami segély megadásával biztató illetékes kijelentéseket s azt a törekvést, hogy a debreczeni színház közeli összeköttetésbe hozassék a főváros és az ország elsőrangú színházai-val, épen oly mértékben nem helyeseltetjük azt a szándékot, hogy a színészet nyári sorsa magánvállalkozó érdekeinek rendeltessék alá. Ez az új állapot kevés-sel volna jobb a nyári vándorlás keserves viszontagságainál. Máskor is akadt volna magán vállalkozó, a ki kész volt tőkét nyári szinkör építésébe befektetni, de a színészet legönzetlenebb barátai, akik befolyással és a döntés jogaival is birnak a városházán, éppen azért ejtették el a kérdés ilyen megoldásának módját, mert az által komolyan veszélyeztetve látták a célt: a színészet állandósítását. Ami álláspontunk a multban is az volt, most is az, és ez meg-egyezik az irányadó körökével, hogy a nyári szinkört más nem építheti fel, csak a város közönsége, ugyanazon hatalmas testület, amely 32 évvel ezelőtt minden melléktekintetek nélkül, egyedül a magyar muzsa hajlékául, csupán a színművészet ápolására nagy áldozatokkal a ma is párját ritkító szép színházunkat felépítette. A városházán kell tehát Komjáthy-nak és mindazoknak sürgetni a nyári szinkört, akik a színészet állandósításá-hoz az időt elérkezettnek hiszik. A város ezt annyival könnyebben megteheti, mert évek hosszú során keresztül gyűjti az alapot a nyári szinkörre. S ez az alap, mely takarékpénztárban gyümölesz, már a mult év végén 35273 frt. 65 krt tett. Olyan összeg, amelyből ha még a város építési anyaggal is járul hozzá, valószínűleg megfelelő, ezirkuszi előadásokra is felhasználható szinkör állítható elő. — Noha mi a ezirkuszi művészet kultiválását minél kevesebb időre óhajtjuk korlátoztatni, ha már nyáron is itt akarjuk tartani a szín-

társulatot. Mert hat hétig vagy két hónapig tartó ezirkuszi játékok a következő színházi szezon jövedelmét súlyos mértékben fogják csökkenteni.

A helyet illetőleg nem pártoljuk sem a nagyerdőt, amely mellett a városi főszámvevő károsodik, sem a Széchenyi-uteza végén lévő üres területeket, amelyeket egy szürke délutánon négy „individuum” szemelt ki.

Ha a Nagyerdőn emelnénk fel a nyári szinkört, megölnénk vele a színigazgatót és társulatát. Azért végképen föl kell hagyni ezzel a szerencsétlen eszmével. Széchenyi-uteza vége is csak végső szükség esetén fogadható el, ha csakugyan nem tud a város a belsőterületen jelölni ki alkalmas helyet.

Azt is, amint már fentebb kiemeltük, hogy magán vállalkozóra bizzuk a nyári szinkör előállítását, el kell ejtenünk. Inkább engedjünk időt e fontos ügy kellő megérésére. semmint hiábavaló kísérletekkel veszélyeztessük a debreczeni színészetet.

Mert ez becsesebb és drágább előtünk, mint bármely magán vállalkozó különben jóakaratu érdeklődése.

NAPI HIREK.

— **Az első felolvasó estély.** A Csokonai kör e hónap 17-én, Csokonai születésnapján kezdi meg felolvasó ülésein sorozatát. Ez által a költő emlékének áldozik a kör és a körülötte csoportosuló művelt debreczeni társadalom. Az első felolvasó estélyt nagyobb szabású ünnepélyességgé teszi a rendezőség, élén a kör tevékeny buzgó elnökével Széll Farkassal k. táblai tanácselnökkel. Közreműködik a városi dalegyelet, a főiskolai kántus, és Rácz Károly zenekara, amelyek Csokonai dalokat fognak előadni. A megnyitó beszédet Géresi Kálmán tankerületi főigazgató, alelnök tartja; felolvasásokra pedig dr. Öreg János főiskolai tanár és Eötvös K. Lajos királyi tanfelügyelő vállalkoztak. — A vonzóan összeállított program egyik legérdekesebb száma lesz Szabolcska Mihály néhány legujabb költeménye, a ki valószínűleg maga is jelen lesz. A felolvasásokat társas vacsora és rögtönzött táncz követi. Aznap este a színházban bérletszünetes előadás lesz a színigazgató előzőekenységéből. Az estélyt a Bika dísztermében tartják meg.

— **Személyi hír.** Bölöny József, a kolozsvári színtársulat volt intendánsa tegnap városunkba érkezett, hogy a debreczeni színtársulat jobb erőt megismerje. Tegnap a város páholyából nézte végig az előadást. Bölöny ur roszkor jött. Komjáthy-nak egyszerre három énekesnője beteg s nem játszhatik.

— **Egyházkerületi egyházi értekezlet.** A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi egyházi értekezlet választmánya fontos ülésre gyűl össze november hó 20-án d. u. 5 órakor, Debreczenben, a kollégium gyűléstermében. Az ülés főbb tárgyai lesznek: a nagyváradai értekezlet végzéseinek fogantatása, az értekezlet jövője felől tanácskozás, indítványok. Ez ülésre a választmány tagjait lapánk útján is meghívja az elnökség.

— **A Zóna egylet jótékonyága.** A Bika szálló egyik külön helyiségében ál-

dásosan működő Zóna egylet szép ünnepséget tartott a napokban. Ezen egylet ugyanis szegénysorsu gyermekeket szokott felruházni azon fillérekből, melyeket tagjai évenként fizetnek. Szombaton este 6 órakor kezdődött az ünnepség, melyen a Zóna egylet tagjai szép számmal vettek részt. Ott láttuk a szegények jótévedjét. Wolafka Nándor v. püspököt, Balkányi Ede dr. alelnököt, Hanke Lajost, Tordai Gábort és még számos tagját az egyletnek. Nehány hölgy is résztvett az ünnepségen, kik közül Hanke Lajosné és Torday Gáborné urnőket említjük fel. Az ünnepség kezdetén Balkányi Ede dr. szép beszédet intézett a szegény gyermekekhez, megmagyarázva nekik azon jótékonyt, melyben ez alkalommal részesülnek és szívökre kötötte azon gyermeki éretyeket, melyeknek gyakorlása őket jókká és kedvesekké fogja tenni. Majd a téli ruhákat osztották ki a gyermekeknek, kik közül hárman csinos beszédekben köszönték meg az egylet jótékonyt. Végül Wolafka Nándor püspök, a gyermekek barátja hangján buzdító beszédet intézett a gyermekekhez, kik könyvek közt hallgatták a nekik adott atyai, meleg szeretettől áthatott tanácsokat. Egyben hálával emlékezett meg az egylet jótékonytáról, kiemelve azt, hogyha ezen egylet még meg nem volna, okvetlenül szükséges volna annak felállítására azon eredményeknek láttára, melyeket rövid élete alatt ezen üdvösen működő egylet elért. — A szép ünnepség után a gyermekeket megvendégelte az egylet bőségesen. A felruházottak boldogan, szemükben a gyermeki szív hálájával tértek haza, míg az egybegyűlt tagok kedélyes vacsorához ültek és jókedvben oszlottak szét az éjjeli órákban. Mi még csak azt teszszük e sorokhoz, hogy legyen Isten további áldása e derék egyleten, hogy a jövőben is istápolhassa a szegény emberiség beteg virágait: a fázó gyermekeket.

— **A zeneegylet köréből.** A debreczeni zeneegylet közeli igazgatósági ülésén dr. Kenézy Gyula elnök bejelentette, hogy a javítás végett elküldött hangszerek Budapestről megérkeztek. — Az egylet tagjai az új karmester: Langer Károly vezetésével, szorgalmasan tanulnak s már rövid idő múlva a nyilvánosság előtt is megjelenhetnek. — Elnök bejelenti, hogy Medgyaszay Gábor egyleti ellenőr és Krisztián János egylet pénztáros tisztükről lemondottak.

— **Kongrua összeírás.** A kongrua összeírása munkálataira most a választási mozgalmak lezajlása után újból reá kerül a sor Hajdúvármegyében. A lelkészek közeli betérjesztik a jövedelmekről készített kimutatást s valamennyi kimutatás beérkezése után a kongrua bizottság tizenöt nap múlva megkezdí a tárgyalásokat úgy, hogy még a jövő hónapban az összeírás munkálatait teljesen befejezeten terjeszthetik fel a közoktatásügyi miniszternek.

— **A gazdasági tanulók segélyző egyesülete** tegnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnöknek egyhangulag Jékay Istvánt, alelnöknek Csathó Andort, pénztárnoknak Jurenák Istvánt, jegyzőnek Márton Dezsőt, ellenőröknek Szaploneczay Elekét és Török Elemért választották meg. — Bizottsági tagok lettek Durkó János, Bogcha György, Németh Jenő, Surgoth Jenő, Király Tibor, Márky Jenő, Eötvös Tamás, Schmidt Sándor és Sebők István gazdaszok.

— **Katonai felülvizsgálat.** A helybeli katonai állandó vegyes felülvizsgáló bizottság ma délelőtt tartotta meg november havi rendes

ülését a „Pavillon” laktanyában, gr. Dégenfeld József főispán elnöklése alatt. Az új honvéd főtörzsorvos, Dr. Lemberger Rezső ez alkalommal mutatkozott be a felülvizsgáló bizottság tagjaként.

— **Meddő pályázat.** A debreczeni állami főreáliskolához, magyar-francia vagy német-francia nyelvi tanszékre, amely a dr. Balassa József Budapestre helyezettével üresedett meg, pályázatot hirdetett a minisztérium, de a pályázat meddő maradt, éppen úgy, mint országsszerte számos helyen. Összesen két folyamodvány érkezett be s az sem okleveles embertől. — Idők jele! Midőn négy évvel ezelőtt agyanazt a tanszékkel kellett betölteni, a kormánynak egy egész sor okleveles és jeles képzettségű tanár közül volt módja választani. — De azóta felütötte fejét a tanárihiány réme, mely mind ijeszttőbb, s a mely nem is fog eltűnni mindaddig, míg a tanárok és iskola megbecsülése gyökeresen meg nem változik kormányban, fenntartó hatóságokban és a társadalomban egyaránt.

— **A lopott sertés gazdája.** Ez is különös, azonban megtörtént dolog. A hajdu-szoboszlói csendőrség egy Tóth István nevű embernél egy sertést talált, amelynek tulajdonjogát nem tudta igazolni. Ha tehát a sertéshez való jogát nem tudta bizonyítani, akkor bizonyosan lopta. A csendőrök nyakokba vették tehát Szoboszlót, ott mindenkit megkérdeztek, hogy nem vették-e el egy sertést? Miután pedig ott senki sem vett el sertést így a csendőrség ma Debreczen városát kereste meg, hátha innen lopta volna Tóth István a kötes tulajdonjogu disznót?

— **A költségvetés közszemléje.** Debreczen város házipéztárának a jövő 1897. évre összeállított költségelirányzata hétfőtől kezdve újabb 15 napi közszemlére tétetett ki a városi számvevői hivatalban, ahol azt a városi adózó polgárai a határidőn belül megtekinthetik s esetleges észrevételeiket a novemberi rendes közgyűlést 5 nappal megelőzőleg a városi tanácshoz intézett beadványban megtehetik.

— **Egy kis leány kalandja.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a Szepesség-ről egy kis leány érkezett Debreczenbe, akit állítólag egy Mór Kálmán nevű ur rendelt ide. A kis leányt a vasutnál senki sem várta s így a rendőrséghez fordult támogatásért. Buzgó utonjárás után sikerült is a kis leány gazdáját kipuhatolni Kálmánchelyi Mór mezőrendőrkapitány személyében, akinek nevét a leány szülei elfeledték s csak annyit tudtak róla, hogy Kálmán is Mór is van benne és így történt azután a különös névcsere, amely Mór Kálmánt megteremtette. A kis cipőzár leány már helyben van.

— **Halálozás.** Debreczeni Gyuláné szül. Wlossák Matild élete 24-ik évében súlyos betegségben f. hó 10-én meghalt. F. hó 12-én d. u. 3/4 órakor a kiscsapó-utcai 367. számú háznál tartandó róm. kath. szertartás után a Szent-Anna-utcai sirkertbe kísérik örök nyugalomra. Béke poraira! A temetést Gebauer tem. intézete rendezi.

— **Bagóval megmérgezett család.** Rettegetes bosszút forralt gazdája ellen Szilasi Julianna, egy álnok szívű cselédleány. Gyarmati János, akinél lakott a Jobbágy-féle tanyán, valami csekélységért megdorgálta. E miatt úgy megharagudott, hogy feltette magában, méreggel elveszti az egész Gyarmati familiát. Valakitől hallhatta, hogy a dohányban is van méreg. Tegnap egy jókora szivararabot dobott a levesbe s azt a laska tésztával együtt megfőzte. A bagót délből a család minden tagja érezte, de az éhes gyomor nem válogatott és elfogyasztották a fur-

csa ízű levest. Ebéd után valamennyien rosszul lettek, hányási inger vett erőt rajtuk, különösen a család legifjabb tagján aggasztó tünetek mutatkoztak. Orvos segített rajtuk. A méregkeverő leány pedig e közben megugrott a háztól most a rendőrség nyomozza, merre bujdosik.

— **Népfelkelők jelentkezése.** A katonailag kiképzett népfelkelésre kötelezettek, továbbá a katonailag ki nem képzettek, kik népfelkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal ellátva vannak, e hó 17., 18., 19., 20., 21. és 22-ik napján a péterfai honvédlaktanyában jelentkezni tartoznak. A jelentkezések a következő sorrendben történnek; November 17-én az 1862., 1863-ik évben születtek és fiatalabbak; november 18-án az 1861-ik évben születtek; november 19-én az 1860-ik évben születtek; november 20-án az 1859. és 1858-ik évben születtek, november 21-én az 1857. és 1856-ik évben születtek; november 22-én az 1855. és 1854-ik évben születtek. Mindazok, kik a jelentkezést igazolatlan okból elmulasztják, a törvény idevonatkozó paragrafusának értelmében 5—100 forintig terjedhető pénzbírsággal sújtandók.

— **Leest a háztetőről.** Nem tudni, gyilkosság, vagy öngyilkosság áldozata-e az a szerencsétlen összezuromtatott tetem, mely a biharmegyei közkórház egyik kórágynál fekszik. A kórós-parti református új leánynevelő intézet épületén dolgozott Diós Béla, Vlád Ágoston bádógos mester legszorgalmasabb segéde. Délelőtt 1/2 10 órakor vérfagyasztó jaj szó hallatszott és a hang felé szaladva a pallér, Diós Bélát találta a járdán véreben fetrengve. A véletlen baleset lehetősége, tekintve, hogy a tető teljesen lapos, majdnem egészen ki van zárva. Szintúgy nem lehetséges, hogy Diós Béla önmaga vetette volna le magát a magasságból, mert mindig úgy ismerték, mint aki imádásig szereti szegény öreg anyját és különben is semmi okot sem tudnak adni az öngyilkosságra. A rendőri vizsgálat tehát oda irányul, hogy a szerencsétlenséget talán szándékos gyilkosság idézhette elő.

— **Küry Klára szerencsése.** Nem minden napi eset adta elő magát Hódmezővásárhelyen, ahol Küry Klára néhány százezer forintot érő ingatlanhoz jutott, ha mindjárt csak rövid időre is s a nélkül, hogy erről tudott volna. Az eset ott kezdődik, hogy a dúsgazdag Kovács Ferencz meghalt, még pedig a mint a bíróság szokta mondani — végrendelet hátrahagyása mellett. A végrendeletben fel volt sorolva minden s meg volt benne írva az is, hogy az ingatlan haszonélvezeti joga az özvegyet, Küry Teréz asszonyt illeti. Az ő halála után a birtok az egyházé lesz. Az örökösödési eljárás folyamán az özvegy haszonélvezeti jogát a telekkönyvbe is fel kellett jegyezni, de hát egy kis tévedés történt. Az az ur ugyanis, a kinek a telekkönyvvezés volt a dolga, mikor a Küry nevet meglátta, úgy okoskodhatott, hogy azután csakis Klára következhetik, a miből nyilván következik, hogy Küry Teréz helyett Küry Klára nevet irt be. A csodálatos tévedésre az ev. ref. egyház jött rá, a mely az után hamarosan kiigazította a dolgot, a mivel Küry Klára hódmezővásárhelyi rövid életű szerencsése véget ért.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr sajtótudósítójától.

A Velkovics-féle gyilkossági bünper.

Budapest, november 11. Velkovics szerb sertéskereskedő ellen a tavasszal, Budapesten, a Mester-utczában elkövetett gyilkosság bünperében, ma folytatták a végtárgyalást. A tanukat kihallgatták. Délután lesznek a vád- és védbeszéddek. Az ítéletet holnap hirdetik ki.

Elitolt hírlapíró.

Budapest, november 11. Szilágyi Géza fiatal hírlapíró „Éjféli mise” című verse miatt, valláselleni kihágásért, a királyi járásbíróháza három napi fogházra ítélte.

A halottégetésről.

— (Folytatás.) —

Írta: Drumár.

Theba körül, a der el Bachri-nak nevezett cachtákban, sziklamedenczékben vannak a kérdéses sírúregék. Magasan, nehezen hozzáférhető helyen vannak mélyen a sziklába vágva. A borzadály és remegés futotta át a tudóst, midőn a sziklatermeken végig haladva, hol hason csuszva, a tudomány kifejezhetlen előnyére felfedezte a világtörténelem nagy alakjainak sírjait, kezével érintette a félvilág meghódítóinak 5000 év előtt kihűlt arcát, kik 3000 évig mint istenek imádtattak. S midőn a gőzös a Niluson lefelé vitte a mumiákat, a nép ismét odasereglett a folyam partjaira s látta, hogy egykori imáinak tárgya, melyhez annak idején a hódolat is csak a tömjén füstön keresztül juthatott, most szénfüst közt vitélik a Kairo melletti Bubaki muzeumba, hol a nagy Seti s a mesebeli Sesostris a muzeum számozott tárgyait képezik s a fényes Ra-isten fiának nyakába egy-egy figyelmeztetés van akasztva: „Kéretik hozzá nem nyulni!”

Sokkal naivabb gyászszertartást közöl Herodot a massagetáknál.

Ezeknél, ha valaki nagy korra tett szert, midőn már eléggé megöregedett, a rokonok összeülnek és a deliquent — megeszik. Ha valaki más halálammal mul ki, az a hozzátartozóira nagy szégyen. A betegek azonban nem részesülnek a feláldoztatás kitüntető sorsában.

III.

Az ó-görög sepulkrat-ritus időkönként jelentékeny változásokat szenvedett.

Az Ilias kithadorjai utján értesülünk, hogy a Homér-előtti időkben a hullák, jelesül pedig a harcászok hulláimáglyán hamvasztattak el.

Az „Argonauták” jelzés alatt ismert rablóhadjárat idejében a halottégetés csak szörványosan alkalmaztatott, mert ezidőben bizonyos conserválási mód volt divatban. Legalább erre látszik vallani azon körülmény, hogy Kr. e. a 4. évszázadban élt Kimon Theseus hulláját meglelvén, annak arcvonásait tisztán kivehette, hogy Pelops és Ariadne hullája felismertetett, hogy Orestes 7 rőfnyi hosszú csontváza megtaláltatott. A hullák mindegyike pedig legalább 1000 évig feküdt a föld alatt.

A Hissarlik-Troja stratumában találta Schliemann azon koponyákat, melyeket a kritikai felülvizsgálatnál Virehow R. tanár a thrák jelleget állapította meg. E koponyák eredete felett a régészek viharos vitát indítottak meg, annyira különösnek látszott, hogy az eposbeli trójaiak a mai németekkel, francziákkal, dánokkal, svéddekkel rokonságban lettek légyen. Azonkívül megmagyarázhatatlan volt, mikép leledzenek ott egyes koponyák, hol a csontváz többi részének nyoma is alig található. Az elmérgesedett vitába dr. Blind, az angol akadémia egyik fiatal tudosa szölt bele, ki felemlíté, hogy a német felföldön is fordult elő egy hasonló lelet, hol a hullának kimutatható elhamvasztása mellett, a koponya nem tétetett ki a tűz hatásának, azaz a fej a törzstől elválasztatván és megfelelően conserváltatván, a testből visszamaradt hamu közt őriztetett meg. E két eseten kívül tudtommal a fej megtartását igazoló lelet még nem került felszínre.

(Folyt köv.)

Téli menetrend a magyar kir. államvasutak vonalain. (Folytatás és vége.)

A kis-terenne — kis-ujszállási vonalon Kis-ujszállás és Szalók-Taskony között a Kisujszállásról d. u. 5 óra 19 perczkor Szalók-Taskonyra indul és innen este 8 órakor Kisujszállásra visszatérő vegyes vonat megszüntetetik.

A budapest—predeáli vonalon a Budapest k. pályaudvarról d. u. 1 óra 55 perczkor induló, illetve Budapestre 1 óra 10 perczkor érkező gyorsvonat a tövis—predeáli vonalon megszüntetetik; e vonatok tehát csak Budapest és Tövis között Aradon át maradnak forgalomban.

Megszüntetnek továbbá a Brassó és Predeál között esütörtökön, vasár- és ünnepnapokon, valamint a görög-keleti ünnepnapokon közlekedő személyvonatok is.

A nyíregyháza—ungvári vonalon a jelenleg Csapról éjjel 3 óra 4 perczkor induló és Nyíregyházára reggel 6 óra 9 perczkor érkező személyvonat forgalmon kívül helyeztetik a jelenleg Ungvárról reggel 4 óra 44 perczkor induló személyvonat, Csapról már reggel 5 óra 58 perczkor fog indulni, Nyíregyházára pedig reggel 8 óra 43 perczkor fog érkező.

A szeghalom—füzesgyarmati vonalon megszüntetetik a Szeghalomról d. u. 4 óra 28 perczkor induló és oda 5 óra 51 perczkor érkező vegyesvonat.

A kis-kapus—nagysebeni vonalon a Kiskapusról naponta reggel 4 óra 45 perczkor Nagy-Szobanba induló és innen Kiskapusra d. u. 3 óra 5 perczkor visszaérkező személyszállító tehervonatok csak kedden és pénteken fognak közlekedni.

A brassó—zernesti vonalon forgalmon kívül helyeztetik a Zernestről este 8 óra 31 perczkor Brassóba érkező és innen reggel 4 óra 30 perczkor Zernestre induló vegyesvonat.

A budapest—arad—tövisi vonalon az Aradról jelenleg éjjel 3 órakor Szolnokra induló és onnan d. e. 8 óra 17 perczkor Aradra visszaérkező személyvonatoknak egyidejű megszüntetése mellett, a jelenleg Aradról reggel 5 óra 10 perczkor induló és Csabára reggel 6 óra 40 perczkor érkező személyvonat forgalma Szolnokig terjesztetik ki, a hova e vonat d. e. 9 óra 30 perczkor fog érkező; az ellenirányban pedig egy gyorstehervonat rendeztetik be személyszállításra, mely vonat Szolnokról éjjel 3 óra 10 perczkor indul és Aradra délelőtt 9 óra 10 perczkor érkezik.

Az Aradról este 7 óra 25 perczkor induló és Radna-Lippára éjjel 9 óra 14 perczkor érkező tehervonat; továbbá ünnep- és vasárnapokon Aradról reggel 6 óra 55 perczkor Radna-Lippára, valamint az onnan este 8 óra 3 perczkor Aradra induló vegyesvonat megszüntetetik. Ez utóbbi két vonat megszüntetése folytán, az Aradról reggel 6 óra 30 perczkor Tövis felé induló és az Aradra este 8 óra 55 perczkor Tövis felől érkező személyvonatoknál a szomszédos menetjegyeknek mindenkor használata engedélyeztetik.

A nagyvárad—szeged-rókusi vonalon a jelenleg Szeged—Rókusról reggel 5 óra 55 perczkor Hódmező-Vásárhelyre induló és onnan este 8 óra 56 perczkor Szeged—Rókusra visszaérkező tehervonatonál a személyszállítás megszüntetetik.

A budapest ny. p. u.—czeglédi és czegléd—szolnoki vonalon a jelenleg Szolnokról reggel 4 óra 15 perczkor induló és

Budapest ny. pályaudvarba reggel 7 óra 55 perczkor érkező személyvonat Szolnokról már reggel 4 órakor fog indulni Budapest ny. pályaudvarba reggel 7 óra 25 perczkor fog érkező.

A baja—zombor-ujvidéki vonalon a bajai heti vásárok napjain szerdán és szombaton Rigyczáról egy helyi vonat reggel 5 óra 5 perczkor fog indulni és Bajára reggel 6 óra 13 perczkor fog érkező.

A budapest—ujdombóvár—fiumei vonalon, Fiuméből Budapestig egy új gyorsvonat helyeztetik forgalomba, mely vonat Fiuméből d. u. 5 óra 30 perczkor fog indulni és Budapest k. p. udvarba reggel 8 óra 40 perczkor fog érkező; ellenben a jelenleg Fiuméből éjjel 10 óra 10 perczkor induló és Budapest k. p. udvarba d. u. 1 óra 45 perczkor érkező gyorsvonat forgalma Fiume és Uj-Dombóvár között megszüntetetik, Uj-Dombóvár és Budapest között azonban a jelenleg Pécsről d. e. 8 óra 24 perczkor induló gyorsvonatnak folytatásaképpen mint pécs—budapesti közvetlen gyorsvonat továbbra is forgalomban hagyatik.

Gyékényestől Uj-Dombóvárig egy új személyvonat rendszeresítettik, mely Gyékényesről a déli vasútnak Nagy-Kanizsa felőli személyvonatával esatlakozásban reggel 6 óra 20 perczkor fog indulni, Uj-Dombóvárra 9 óra 52 perczkor fog érkező és a pécs—budapesti közvetlen gyorsvonathoz esatlakozik. E vonat rendszeresítése folytán a Gyékényesről jelenleg reggel 7 óra 6 perczkor induló és Uj-Dombóvárra délután 1 óra 16 perczkor érkező vegyes vonatok forgalma Gyékényes és Dombóvár között megszüntetetik és csak Dombóvár és Uj-Dombóvár között hagyatik forgalomban.

A Budapestről jelenleg éjjel 9 óra 55 perczkor induló és ide reggel 7 óra 55 perczkor érkező személyvonatnak forgalma Budapest és Uj-Dombóvár között megszüntetetik, ellenben Budapest és Adony-Szabolcs között mindkét irányban egy-egy új vegyes vonat helyeztetik forgalomba, a mely Adony-Szabolcsról reggel 5 óra 35 perczkor fog indulni és Budapest k. p. udvarba reggel 7 óra 55 perczkor fog érkező, ellenirányban pedig Budapest k. p. udvarból este 6 óra 20 perczkor indítatik és Adony-Szabolcsra éjjel 8 óra 42 perczkor érkezik.

Megszüntetetik továbbá a Dombóvárról jelenleg éjjel 10 óra 52 perczkor Uj-Dombóvárról és az Uj-Dombóvárról éjjeli 3 óra 20 perczkor Dombóvárra induló személyvonat, valamint a Fiume és Delnicze között az ünnep- és vasárnapokon Fiuméből delután 2 órakor induló és oda este 9 o. 59 perczkor érkező helyi vonat.

Az új—dombóvár—b.-bródi és szabadkádáljai vonalon megszüntetetik Szabadka—Dálja és B.-Bród között közlekedő gyorsvonat.

A jelenleg csak Pécs és Eszék, illetve Bród és B.-Bród között közlekedő, — Pécsét a Budapest-felé, illetve felől közlekedő gyorsvonatokhoz esatlakozó — éjjeli személyvonatok forgalma az eszék—bródi vonalrészre is kiterjesztetik. Ezen új vonat Eszékéről éjjel 11 o. 20 p. fog indulni és Bródba reggel 3 o. 25 p. fog érkező; az ellenvonat pedig Bródból éjjel 12 o. 1 p. indítatik és Eszékre reggel 5 o. 1 p.-kor fog érkező.

Ezen vonatok forgalomba helyezése folytán, a jelenleg csak Szabadka és Gombos között közlekedő személyvonatok forgalma a gombos-dáljai vonalrészre is kiterjesztetik. A Szabadkáról este 6 o. 32 p. induló vonat Dáljára éjjel 11 o. 12 p. fog érkező, míg a jelenleg Gombosról Szabadkára reggel 6 o. 55 p. érkező személyvonat megszüntetetik és

helyette egy új személyvonat forgalomba helyeztetni, mely Dáljáról reggel 4 ó. fog indulni és Szabadkára d. e. 8 o. 43 p. fog érkező.

Végül a B.-Bródból jelenleg reggel 3 o. 30 p. induló személyvonat csak Bródból kiindulól fog Uj-Dombóvárig közlekedni.

A zágráb—csáktornyai és krapina—teplitz—krapinai vonalon megszüntetetik Zapresic és Zabok—Krapina—Teplitz között a Zabok—Krapina—Teplitzről délelőtt 11 o. 50 p. és a Zapresicről délután 1 o. 40 p. induló vegyesvonat, továbbá Zabok—Krapina—Teplitz—Krapina között a Zabok—Krapina—Teplitzről d. u. 2 ó. 48 p. és a Krapináról d. e. 10 o. 57 p. induló vegyes vonat; s végül Varasd és Varasd—Teplitz között az ünnep és vasárnapokon Varasdról d. u. 2 ó. 15 p. induló és oda 3 ó. 5 p. érkező vegyesvonat.

Az új menetrendre vonatkozó részletes adatok egy a már kifüggesztett menetrend hirdetményből, valamint a személypénztárak, menetjegy-irodák és egyéb elárúsítóhelyeken 15 krajzárért kapható menetrend-könyvekből vehetők ki.

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése. 1896. nov. hó 11-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	122.—	122.50
„ vasuti beruházásiköt. 4%	122.25	123.25	
„ koronajárdék 4%	—	99.15	99.65
„ regále vált. köt. 4%	—	100.—	101.—
Oszt. aranyjárdék 4%	—	122.25	122.75
Egységes államkötvény 4%	101.—	101.50	
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	137.—	138.—	

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	401.50	402.50
Oszt. hitelbank részvény	—	365.70	365.90
Magyaripar- és keresk. bank. r.	103.—	104.—	

Sorsjegyek:

Magyarjelzalogbank 4%-os sorsj.	122.—	123.—
3-os	103.50	104.—
Oszt. földhitel sorsjegy 3%-os	116.—	117.50
Magyar örökszereszt sorsjegy	10.75	11.25
Oszt. „	—	17.60 18.—
Olasz „	—	11.30 11.80
Bazilika sorsjegy	—	7.— 7.40
Jó-szív „	—	3.40 3.70

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.66	5.72
20 markás arany	—	—	11.75	11.79
20 frankos arany	—	—	9.52	9.55
1 Sovereigns	—	—	11.93	12.01

Budapesti gabona-tőzsde.

Budapest, november 10.

Buzát ma jól kínáltak, a kereslet szorgos volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 50.000 mm. 5 kr magasabb áron.

Egyéb gabonaneműekben gyenge volt a forgalom változatlan árk mellett.

Eladatott:

Buza. Tiszav.:	100 mm.	80. kg.	8.10 frt.	500 mm.	80. kg.	8.14 frt.	400 mm.
	80. kg.	8.15 frt.	100 mm.	80. kg.	8.15 frton.		
Zab:	5.75—6.10.						

Matáridő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt s jó forgalom mellett az árak emelkedtek.

Hivatalos zárófolyamok déli 1 órakor.

	frt
Buza szept.-októberre	1896 —.—.—
„ máj.-júniusra	1896 8.10—12.
Rozs tavaszra	1896 6.93—94
„ szept.-re	1896 —.—.—
Tengeri máj.—jun.-ra	1897 4.17—19
Zab máj.—jun.	1896 6.01—6.03
„ szept.—okt.	1896 0—
Repeze aug.—szept.	1896 11.50—11.60

Sertésplacz.

Budapest, november 10.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli súlyban) — krtól — krig., Öreg közép (páronkint 300—400 klgr súlyban) — krtól — krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli súlyban) 54 krtól 56 krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr. súlyban) 54 krtól 55 krig. Fiatal könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő súlyban) 54 krtól 56 krig.
II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli súlyban) 52 krtól 53 krig. Közép (páronkint 220—280 klgr. súlyu) 44 krtól 45 krig. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő súlyban) 43 krtól 44 krig. Sertéslétszám 1896. évi nov. hó 6-ik napján volt készletben 6012 darab. 1896. évi november hó 7-ik napján felhajtott 801 darab, 1896. nov. hó -ik napján elszállított 901 db. 1896. nov. hó 9-ik napjára maradt készletben 5912 db. — A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Ingtalanok forgalma.

— A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Dr. Kemény Mór veszi Szolischer Barna és fiai budapesti cégéről ugy Steinfeld Mihálytól ezeknek ujosztású földjüket 50 frtért.
2. Pető István és neje veszik, Somogyi Jánostól ennek 2333 sz. a. házat 2850 frtért.
3. Nádasy Karolina veszi férjétől Kolossa Ádámól ennek az 1029 számú házának öt megillető részének háromtized részét át ruházás czinén 300 frt becsértékben.
4. Szabó Mihály veszi Juhász Zsuzsánától ennek csapó-kerti szőlőjét 100 frtért.
5. Kocsi Julianna férj Jóna Sándorné veszi Pémes Antal és nejétől ezeknek csapó-kerti szőlőjüket 710 frtért.
6. E dődi Károly veszi özv. Gáll Jánosné tól ennek csapó-keti szőlőjét 700 frtért.
7. Varga Péter és neje veszik Kovács József és nejétől ezeknek 3097 sz. a. házat 1000 frtért.
8. Erdődi József és neje veszik Tóth Sándor és nejétől ezeknek majorsági földjüket 1400 frtért.
9. Göv András és neje veszik, Dávid Sándor és nejétől ezeknek boldogfalvai-kerti szőlőjüket 250 frtért.

Szerkesztői posta.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, kik lapunkba bárminemű cikkekelyeket, elbeszéléseket és verseket küldenek, hogy sziveskedjenek nevüket a dolgozataik alá jegyezni. Előttünk ismeretlen kövek küldeményét nem használhatjuk fel. Ha azonban az író nevének titokban akarja tartani, azt bizza a szerkesztő diszkreciójára. Ha a nevet tudjuk s a munkát jó, szivesen közöljük azt és ha a beküldő úgy kívánja nevének nem írjuk ki.

Többeknek. Reklámhírek közlésére méltóztassanak a kiadóhivatalhoz fordulni. A szerkesztőség nem közöl semmi ilyen hírt. Hasonló lesz az eljárás a jövőben az eljegyzési hírekre nézve is.

Mikor még . . . Korül onnan jobb is s ez esetben nyitva áll ön előtt lapunk tárczarovata. De ha szabad kérnünk, inkább prózát méltóztassék küldeni.

Az ősz. Sajnálattal nem közölhető.

H. L. Helyben. Átolvassuk előbb s aztán mondjuk el véleményünket. Egyébiránt szives köszönet.

Ősz alkony. Se eszme, se rim, se semmi nincs benne és így nem közölhető.

Egy boldogtalan regénye. Mivel beküldött dolgozata még a legtulzottabb jó akarat mellett sem mondható regénynek és mivel a hősnök boldogtalansága abszolút nem világlik ki, az egészet a papirkosárba tettük.

Sírok én már évek óta . . . Mi is sirunk valahányszor ilyen gonosz verset olvasunk.

Politikai romliszozenozslák. Tessék száz év múlva beküldeni, akkor talán közölhető lesz.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 48. Bérlet 35. sz.

Szerdán, november 11-én,

B. Ruzsinszky Iona betegsége miatt a mára hirdetett **Bőregér** helyett:

A királyné dragonyosa.

Operette 3 felvonásban.

Holnap csütörtökön 1896. november 12-én,

NAP és HOLD.

Nagy operette 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osekonal” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Kenez Ákos.

Vese, húgyhólyag, húgydara és kőszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a **Lithion-forrás**

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatását!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkezelésekben és gyógyszerházakban.

A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

960—25—23

Ujdonságok

az őszi és téli időnyre

Divatos női ruhaszövetekben,

Szines selymekben,

Legujabb diszekben, 972 0—80

mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek raktárra.

Szabó Lajos fiai,

Debreczen, Rózsatér.

Legnagyobb és legolcsóbb butorraktár.

Schwarz Vilmos

Debreczen, Nagyvárad-u. 2083. sz.

Gyárhelyiség: Szálka-köz 1973. sz.

Alapított 1875.

1014—0—1

Gyors és pontos kiszolgálást biztosítatik

Jótállás mellett.

Főskáposzta

Kitünő csurgói, tömött finom levelborulattal nagy mennyiségben eladó, helyben házhoz szállítva:

I. sőtályunak száza	5	ft	—	kr.
II-ik	4	—	—	—
III-ik	3	—	—	—
IV-ik	2	—	—	—
V-ik	1	—	50	—

Rózsa-burgonya mázsája 2 — —

Torma, minőség szerint kilója 16, 20, 25 és 30 krajczár.

Megrendeléseket elfogad: Ganofszy Lajos, Kondor L., Szabó Zsigmond, Tóth Kálmán és Varga Lajos urak üzlete (hol a káposztából minta-fők is vannak), továbbá a termelő

BIRÓ PÁL

1007—3—2 (Szent-Anna-u. 2537. sz. a.)

Arany érem!

Arany érem!

Kárpáti mellszörp

köhögés ellen

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számarköhögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengeségnél legjobb sikerrel használatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára 80 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfüvek- és gyökerekből készülnek, szintén legjobb sikerrel használhatók a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti meltea.

Egy nagy csomag 40 kr., egy kis csomag 20 kr. Szintén kitünő sikerrel használatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán. Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában (Tisza-pa-ota).

930—20—11

Ne vegyen senki naptárt

ig a

DEBRECZENI

CIVIS NAPTÁR

meg nem jelenik.

Ez a kalendárium december elsejére 5000 példányban jelenik meg és rendkívül érdekes tartalommal, számos szép képpel bír.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Teljes naptári rész jegyzéknappal.
A civis verses beköszöntője (képpel).
Boldog újévet.
Üdvözlét.

Elfojtott szerelem Elbeszélés Somos Árpádtól. (Három képpel)

Vers Juliustól.

Ujév a kórházban. Elbeszélés Szüts Jenőtől.

Vers Zempléni Árpádtól.

A debreczeni civis-bandérium (Képpel).

Mária Dorothea és Orleansi Fülöp (Képpel).

A tiszántuli egyházkerület főgondnoki méltósága. (Két képpel.)

Vers Kovácsi Kálmántól.

Pál története Vig elbeszélés Tian Gyalától.

A debreczeni dalárda diadalutja. (Egy csoportképpel.)

Debreczen a kiállításon.

Debreczeni specialitások. (Képpel)

Mulattató apróságok. Különféle nyelvek (Legyező, napernyő, zsebkendő, bélyeg, drágakő-nyelv, ujjak nyelve) **Egy csomó társasjáték** Leányok „Mi atyánk“-ja Asszonyok és férjek tizparancsolata. Házassági tizparancs

SZÁZ ADOMA.

Helyi kalauz A debreczeni tisztviselők névsora. Közhasznú rész. Vadász naptár Cselédbér-kiszámítás. Vásár jegyzék Hirdetések.

A DEBRECZENI

CIVIS NAPTÁR

e mellett

RENDKIVÜL OLCSÓ.

December elsejétől a Csokonai-nyomda és kiadó-részvénytársaságnál, minden könyvkereskedésben és tőzsdében példányonként

36 krajczárért kapható.

Rendkívül érdekes, tartalmas és bámulatos olcsó debreczeni naptár.